

INVALIDĪDU LIETU NACIONĀLĀS PADOMES SĒDES PROTOKOLS

Rīgā

Nr. 1

2016.gada 21. martā

	Sēdi vada
J. Reirs	Labklājības ministrs
	Padomes locekļi vai to aizvietotāji:
A.Bauere	Sociālās integrācijas fonds, Sekretariāta direktore
I.Balodis	Invalīdu un viņu draugu apvienības „Apeiron” valdes priekšsēdētājs
O.Briedis	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pilnvarojumā, ministra padomnieks
D.Dadzīte	Latvijas paraolimpiskās komiteja, prezidente
A.Ilves	Tiesībsarga birojs, Sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību nodaļas juriskonsulte
I.Krusta	Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”, izpilddirektore
Ē.Miķītis	Veselības ministrija, Veselības aprūpes departamenta direktors
L. Neiders	Ekonomikas ministrija, Tautsaimniecības strukturpolitikas departamenta ekonomikas politikas koordinācijas nodaļas vadītāja vietnieks
M.Pužuls	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, darba aizsardzības speciālists
S.Skrimante	Resursu centrs cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem “Zelda”, juriste -pētniece
E. Severs	Izglītības un zinātnes ministrija, valsts sekretāra vietnieka – sporta departamenta direktors
E.Vorslovs	Latvijas Nedzirdīgo savienība, prezidents
	Citi dalībnieki:
E.Celmiņa	Labklājības ministrija, Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta direktore
L.Miķelsons	Satiksmes ministrija, Autosatiksmes departamenta juriskonsults
I.Pikše	Labklājības ministrija, Sociālo pakalpojumu departamenta vecākā eksperte
K.Spūle	Izglītības un zinātnes ministrija, sporta departamenta pārstāvis
J.Teteris	Ceļus satiksmes drošības departaments, Kvalifikācijas daļas priekšnieks
	Nepiedalās:
	Biedrības Latvijas Nedzirdīgo biedrības centrālās valdes priekšsēdētājs Sabiedrības pakalpojumu regulēšanas komisijas priekšsēdētājs;

Protokolē

A.Lukašenoka Labklājības ministrija, Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā referente

Sēdi sāk plkst. 13.00

Darba kārtībā:

Nr.	Tēma	Ziņotājs / iesaistītie
1.	Grozījumi 2004. gada 29. jūnija MK noteikumos Nr.561 <i>Invalīdu lietu nacionālās padomes nolikums</i>	Labklājības ministrija
2.	Nepieciešamie risinājumi pielāgotā sporta atbalstam	Izglītības un zinātnes ministrija, Latvijas Paralimpiskā komiteja
3.	Veselības pārbaudes transportlīdzekļu vadītājiem ar invaliditāti, t.sk., pirmstermiņa veselības pārbaudes	Veselības ministrija, Satiksmes ministrija
4.	Informācija par pētījuma “ Pētījums par starptautisko praksi personu ar invaliditāti atbalsta sistēmu jomā” virzības procesu	Labklājības ministrija
5.	Dažādi	

1.jautājums**Grozījumi 2004. gada 29. jūnija MK noteikumos Nr.561 Invalīdu lietu nacionālās padomes nolikums**

Ziņotājs: Elīna Celmiņa, LM Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta direktore

E.Celmiņa informē, ka noteikumu projekts nosūtīts atkārtotai piecu dienu saskaņošanai līdz 23.martam. Paredzams, ka uz Ministru kabineta sēdi tik virzīts pilnīgi saskaņots grozījumu projekts. Grozījumi paredz: 1) izmaiņas padomes nosaukumā – *Invaliditātes lietu nacionālā padome*; 2) no padomes sastāva tiek izslēgta Latvijas invalīdu biedrība, jo nav pašas biedrības ieinteresētība uz sadarbību un tālāku darbību padomes sastāvā, 3) padomes sastāvs tiek papildināts ar Latvijas darba devēju konfederāciju kā pastāvīgo padomes locekli un 4) visā nolikuma tekstā vārdu *invalīds* nomaina uz vārdiem *persona ar invaliditāti* atbilstošā locījumā.

Sākotnējā doma par ESF pētījuma “Par starptautisko praksi personām ar invaliditāti atbalstu” uzraudzības funkcijas iekļaušanu padomes nolikumā nav nepieciešama, jo šī funkcija jau ir atrunāta 2015.gada 7.jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr.386 „Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.1.specifiskā atbalsta mērķa "Paaugstināt sociālo dienestu darba efektivitāti un darbinieku profesionalitāti darbam ar riska situācijā esošām personām" 9.2.1.2.pasākuma "Iekļaujoša darba tirgus un nabadzības risku pētījumi un monitorings" īstenošanas noteikumi” 22. punktā, līdz ar to jau paredzot padomes

līdzdalību projekta uzraudzībā. Līdz 23.03.2016. Labklājības ministrija gaida atzinumus par precizēto grozījumu projektu. Paredzams, ka Ministru kabineta sēdē tiks iesniegts saskaņots noteikumu projekts un tas tiks izskatīts A daļā aprīļa ietvarā.

Nolemj: pieņemt sniegto informāciju zināšanai.

2.jautājums

Nepieciešamie risinājumi pielāgotā sporta atbalstam

Zinotājs: Daiga Dadzīte, Latvijas Paralimpiskās komitejas prezidente, Edgars Severs, Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra vietnieks – sporta departamenta direktors

---

D.Dadzīte - Latvijas Paralimpiskā komiteja (turpmāk – LPK), par pamatu ņemot Sporta likumu un Sporta politikas pamatnostādnes 2014.-2020. gadam, ir atbildīga par paralimpisko sportu personām ar invaliditāti. Ir dažādas federācijas, kas nodrošina sportu personām ar invaliditāti - ir 23 pielāgotā sporta veidi, no tiem 8 komandas sporta veidi. Vienlaikus vairākaš Latvijā atzītajās sporta federācijās ir paralimpiskās nodaļas.

Pielāgotais sports – jauns termins sporta dzīvē. Tie ir neparalimpiskie sporta veidi, proti, tie, kuri nav iekļauti paraolimpisko spēļu programmā. Ir divas pielāgotā sporta federācijas - Latvijas Nedzirdīgo sporta federācija (LNSF) un Latvijas speciālā olimpiāde (LSO). Šobrīd visu finansējumu administrē LPK, t.sk. gan paraolimpiskos sporta veidus un Paralimpiskās vienības gatavošanos un dalību paralimpiskajās spēlēs, gan novirza daļu finansējumu LNSF un LSO. Problēma – minēto divu federāciju statuss neatbilst paralimpiskā sporta definīcijai, jo šajās federācijās esošajiem cilvēkiem nav fizisku traucējumu – proti, LSO ir personas ar garīga rakstura traucējumiem, bet fiziski spējīgi, tāpat arī LNSF cilvēki ir ar dzirdes traucējumiem, bet bez fiziskiem kustību traucējumiem.

LPK uzskata, ka LSO un LNSF būtu finansējama ne no LPK budžeta, jo sporta specifiskā, nosacījumi un mērķi, kā arī dalības formas starptautiskos turnīros un čempionātos ir atšķirīgi. Paralimpiskā sporta finansējums jau tagad ir ļoti ierobežots. Jārisina diskusija, kā var atdalīt LNSF un LSO no paraolimpiskā sporta.

Paralimpiskais sports ir personām ar fiziskiem traucējumiem. LPK piedalās Eiropas un pasaules čempionātos, kuros ir gūtas vairākas uzvaras un godalgas. Latvijas izlase diemžēl piedalās tikai vasaras paralimpiskajās spēlēs, ziemas nē, jo ziemas sporta veidi mums nav attīstīti. Cerams, ka šogad Riodežaneiro pirmo reizi vēsturē Latvijas sabiedrība varēs redzēt vasaras paraolimpiskas spēles translētas televīzijā, ja LTV pildīs savas uzņemtās saistības. Paralimpiskā sporta popularizēšanas nolūkos, notiek pastāvīgi skaidrojošie pasākumi sabiedrībai, kas ir paralimpiskais sports, kādas ir iespējas personām ar invaliditāti piedalīties šajos atzītajos sporta veidos. Jau piekto gadu tiek organizētas paralimpiskā sporta dienas. Pagaidām šīs sporta dienas notiek tikai Rīgā. Cerams drīz to varēs izvērst arī reģionos, lai veicinātu un atvieglotu reģiona cilvēku iesaisti. 2015. gadā bija 470 dalībnieku. Tā kā nav pieejamas lielas pieejamas sporta būves, lielāku dalībnieku skaitu par 500 šobrīd uzņemt nevar.

LPK sastāvā ir 18 federācijas. Līdz šim laikam LPK saglabājusi tos sporta veidus, ko atzina jau '90 gados, kā arī ieviesti jauni sporta veida, paralimpiskā vienība un treneri, sporta ārsti, noslēgti 47 brīvprātīgo darbinieku līgumi – asistenti, treneri,

sporta ārsti. Starptautiskā līmenī LPK ir Starptautiskās un Eiropas paralimpiskās komitejas biedrs. LPK iesaistās dažādos projektos, apgūstot citu valstu pieredzi. LPK mērķis ir vienlīdzīgas iespējas visiem, pieejams sports visiem, dalība visos valstī rīkotos masu pasākumos, t.sk., maratoni.

Profesionālā sportā jābūt vienādiem nosacījumiem olimpiešiem un paralimpiešiem, treneriem un sporta ārstiem. Latvijā ir ļoti zems pieejamības līmenis sporta būvēm - 60% sporta būvju Latvijā nav pieejamas cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Finansējuma trūkuma rezultātā nav valsts paralimpiskās sporta bāzes, kāda ir, piemēram, Lietuvā un Igaunijā. Finanšu trūkuma dēļ augstas klases sportistiem netiek nodrošināts pienācīgs treniņš, treneriem netiek nodrošināts pienācīgs atalgojums. Sportisko traumu gadījumā nav nodrošināta medicīniskā rehabilitācija, nevar veikt papildus dopinga analīzes.

Grozījumiem Sporta likumā LPK iesniedza priekšlikumus jau 2015.gada 28.martā, kuri nav ņemti vērā. LPK uzsver, ka LPK ir līdzvērtīga Latvijas Olimpiskajai komitejai. Šobrīd Labklājības ministrija ir ļoti nākusi pretī ar tehnisko palīgīdzekļu nodrošinājumu.

E.Severs - Izglītības un zinātnes ministrija uzsver piecus galvenos blokus sporta politikas veidošanā: 1) Politikas stratēģijas izveide ar sociālajiem partneriem. Izstrādātas sporta pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, 2) Tiesiskais regulējums – Sporta likums un citi saistošie Ministru kabineta noteikumi, 3) Politikas īstenošana, 4) Finansēšanas stratēģija – tai jābūt ilgtspējīgai, 5) Sporta ētika - dopinga lietošana sportā.

Valsts nevar atrisināt visas problēmas. Sports primāri nevis sasniegumiem, bet dzīves kvalitātes uzlabošanai. Pielāgotais sports kā būtisks virziens. LPK kā galvenais partneris šī virziena īstenošanai. Izglītības un zinātnes ministrijai sadarbībā ar Labklājības ministriju jāatbalsta LPK programmas. LPK finansējums nāk no Izglītības un zinātnes ministrijas, tehniskie palīgīdzekļi no Labklājības ministrijas.

Grozījumi Sporta likumā iedalāmi 3 blokos: 1) Rezultātu manipulācijas (spēkā no 2016. gada 1. marta.), 2) Sacensību drošība (šobrīd izskatīšanai Ministru kabinetā) 3) Pārējie grozījumi (majā izsludinās Valsts sekretāru sanāksmē).

Izglītības un zinātnes ministrija sagaida Labklājības ministrijas komentāru par kompetences sadalījumu un informāciju nākamajā Latvijas Nacionālās sporta padomes sēdē par iespēju palielināt: 1) ar sportu saistīto pakalpojumu piedāvājumu sociālās integrācijas ietvaros sniegto valsts nodrošināto sociālo pakalpojumu ietvaros: 2) sniegto valsts atbalstu tehnisko palīgīdzekļu piešķiršanai LPK sportistu sagatavošanai un dalībai sporta sacensībās; 3) valsts apmaksātā surdotulka pakalpojuma ilguma palielināšanu (astronomiskajās stundās) kalendārā gada ietvaros Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas sportistu sagatavošanai un dalībai sporta sacensībās.

Finansējums – līdz 2014. gadam atbalsts pielāgotam sportam bija izmēģināts pa dažādām programmām. Naudas balvas 2015. gadā paralimpiešiem netika piešķirtas, jo nebija paralimpiskās spēles, sacensības ar iegūtajām vietām bija pašā gada nogalē,

tādēļ attiecīgi šogad būs arī naudas balvas. No 2015. gada finansējums novirzīts un sadalīts finansējums starp LPK, LNSK un LSO:

	2015	2016
LPK	410 496	435 402
LNSK	42 504	43 916
LSO	17 000	17 682

Izglītības un zinātnes ministrija paralimpisko un pielāgoto sportu redz ne tikai kā sasniegumu sportu, bet sportu kopumā kā iespēju, lai personas ar invaliditāti arī pēc smagām traumām iesaistītos sabiedriskos procesos, t.sk., sporta dzīvē.

Izglītības un zinātnes ministrija lūgs papildus finansējumu, lai visiem olimpiešiem nodrošinātu iespēju iziet papildus dopinga pārbaudes.

I. Šatkovska (Fonds „Jūnijs)” - Kāpēc valsts neievēro ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām, nenodrošina vienlīdzīgas iespējas visiem? Bez olimpiešiem ir arī citi cilvēki. Kāpēc izglītības iestādēs bērniem nav iespējas sportot atbilstoši saviem funkcionāliem ierobežojumiem? Kāpēc asistentu pakalpojumam izglītības iestādē paredzētais finansējums tiek novirzīts citiem mērķiem?

E. Severs – asistenta pakalpojumam paredzētais finansējums netiek izpildīts, jo pēc pakalpojuma nav tāda pieprasījuma. Tāpēc pāri palikušie līdzekļi tiek pārdalīti citiem mērķiem, t.sk., uzlabojot izglītības iestāžu vidi kopumā.

E. Celmiņa – Kad būs nākamā Nacionālās sporta padomes sēde? Labklājības ministrijai būtu lietderīgi piedalīties ar priekšlikumiem grozījumiem Sporta likumā pirms to izsludināšanas Valsts sekretāru sanāksmē maijā.

E. Severs – 2016. gada aprīlī.

E. Celmiņa – ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām nenosaka absolūtas tiesības noteiktā datumā. Konvencija nosaka valsts apņemšanos un pakāpenisku noteikto principu īstenošanu atbilstoši valsts iespējām. Tas nav lielums, kas nosakāms vienā konkrētā skaitlī.

A. Ilves – skaidro Tiesībsarga pozīciju par naudas balvu izmaksu sportistiem. Bija pārbaudes lieta par naudas balvām sportistiem. MK noteikumi iedala sporta veidus vairākas kategorijās. Sporta padomei tiesības piešķirtā budžeta ietvaros piešķirt naudas balvas par uzvarām. Tiesībsarga uzstādījums bija tāds, ja cilvēks piedalās vienas kategorijas spēlēs – piemēram, olimpiādē/paralimpiādē (kas ir vienā kategorijā) – jāsaņem vienāds procentuālais apjoms no iespējamā apmēra, proti, naudas balvas jāizmaksā vienādā apmērā, tādejādi panākot vienlīdzības principu. Vienlīdzība ne tikai uz papīra, bet arī dzīvē.

Nolemj:

- 1) Nacionālās sporta padomes sēdē aprīlī Labklājības ministrija ziņos savu viedokli par grozījumiem Sporta likumā;
- 2) Labklājības ministrija veiks aptauju sporta federācijām par to, cik personu ar invaliditāti ir viņu biedri, kā arī aptauju par personu ar invaliditāti iesaisti sporta aktivitātēs.

3. jautājums**Veselības pārbaudes transportlīdzekļu vadītājiem ar invaliditāti, t.sk., pirmstermiņa veselības pārbaudes**

**Ziņotājs: Juris Teteris, CSDD Kvalifikācijas daļas priekšnieks, Ēriks Miķītis –
Veselības ministrijas Veselības aprūpes departamenta direktors**

J. Teteris – veselības pārbažu kārtību nosaka 2011.gada 6.decembra MK noteikumi Nr. 940 «Noteikumi par veselības pārbaudēm transportlīdzekļu vadītājiem un personām, kuras vēlas iegūt transportlīdzekļu vadītāju kvalifikāciju». Atzinumu sniedz vai nu ģimenes ārsts, vai ārstu komisija, piesaistot speciālistus. Ja personai nepieciešams pielāgots transports, persona vēršas Sociālās integrācijas valsts aģentūrā (SIVA), kurā lemj, kāds tieši pielāgojums personai ir nepieciešams. Lai iegūtu B kategorijas autovadītāja apliecību, jāiziet teorijas un praktiskās vadības kursi. Tās personas ar invaliditāti, kurām nepieciešams pielāgot transportlīdzekli, kursus var iziet SIVA autoskolā. SIVA atrodas Jūrmalā (Dubultos), taču, lai atvieglotu procesu, teorētisko apmācību var iziet jebkurā autoskolā, tuvāk dzīvesvietai, bet braukšanas apmācību – SIVA. Jaunums – Latgales reģionā ir viena autoskola, kurā ir pielāgots transporta līdzeklis, kuru var izmantot personas ar invaliditāti. 2014. gadā SIVA mācījās 37 personas, autovadītāja apliecību ieguva 12 personas. 2015. gadā SIVA mācījās 28 personas, tiesības ieguva 2 personas. 2015. gadā mācības sākās tikai decembrī, ar to izskaidrojams mazais autovadītāja apliecības ieguvēju skaits, jo lielākā daļa vēl ir procesā. Sekmība eksāmenos neatšķirās no cilvēkiem bez invaliditātes. CSDD nav informācijas, kāpēc cilvēki nenokārto skolu pārbaudījumu. CSDD pieņem eksāmenus 10 nodaļās. Visās nodaļās esam gatavi pieņemt eksāmenus personām ar invaliditāti. 5 nodaļās klientu apkalpošana notiek pirmajā stāvā – ir nodrošināta pieejamība. Pārējās 5 nodaļās ir palīgierīces, ar kurām palīdz nokļūt otrajā stāvā teorētiskā eksāmena zālē. Vadīšanas eksāmens tiek pieņemts ar pielāgoto transportlīdzekli, kas arī ir sava veida konstruktors ar dažādiem pielāgojuma veidiem.

Ē. Miķītis – ir trīs veida medicīniskās pārbaudes – pirmreizēja, atkārtota, periodiskā. No veselības aprūpes budžeta nav atvieglojumi veselības pārbaudēm. Iepriekš minētie MK noteikumi paredz nosacījumus, pie kādām indikācijām, personai ir vai nav tiesības vadīt transportlīdzekli un uz kādu termiņu izsniedzama medicīniskā izziņa. Pēdējos gados vairs netiek izsniegtas papīra veida izziņas, bet gan informāciju ievada centralizētā reģistrā.

D. Dadzīte - Vai personas ar invaliditāti var iegūt C un D kategorijas autovadītāja apliecību?

J. Teteris – C un D kategorijām ir augstākas prasības veselības pārbaudēm. Problēma no regulējuma puses nav.

E. Vorslovs– vai ir iespējams nodrošināt vienotus kritērijus veselības pārbaudēm, nosakot uz kādu termiņu izsniedz veselības pārbaudes izziņu?

Ē. Miķītis – MK noteikumi nosaka termiņus, bet katrs ārsts izvērtē katru gadījumu individuāli. Ja personai rodas pretenzijas, ka ārsta vai komisija nav rīkojusies pamatoti, jāvērsas Veselības inspekcijā.

E. Celmiņa - Vai iespējamais iemesls atkārtotas veselības pārbaudes termiņa noteikšanai pēc 5 gadiem varētu būt apsvērumi, lai novērotu personas veselības stāvokļa izmaiņas un pie veselības pasliktināšanās liegtu braukt?

Ē. Miķītis – mērķis ir, lai nodrošinātu ceļa satiksmes drošību, un, jā, ārsts šādi ir zināmā mērā izteicis savu prognozi, ka pēc 5 gadiem personas veselības stāvoklis un piemērotība autovadīšanai būtu jāvērtē atkārtoti.

J. Reirs - cilvēkam jāsaņem skaidrs pamatojums, kāpēc ir izsniegta veselības izziņa uz 5 gadiem. Šobrīd reģistrā ieadīto informāciju cilvēks nemaz neredz – līdz ar to ne gala slēdzienu, ne apsvērumus par izsniegtās izziņas termiņu cilvēks neredz. Izskatīsim iespēju iniciēt grozījumus MK noteikumos, kas paredz pienākumu ārstam ar komisijas slēdzienu un tajā ietvertajiem argumentiem iepazīstināt pašu personu.

Nolemj: pieņemt informāciju zināšanai. LM izvērtēs nepieciešamību iniciēt grozījumus MK noteikumos.

4.jautājums

Informācija par pētījuma “ Pētījums par starptautisko praksi personu ar invaliditāti atbalsta sistēmu jomā” virzības procesu

Ziņotājs: Elīna Celmiņa, LM Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta direktore

E. Celmiņa - 10.03.2016 Labklājības ministrija saņēma četru pretendentu pieteikumus pētījuma veikšanai – apvienība SIA „Agile & Co” un SIA „Baltijas Konsultācijas”, SIA „Corporate Consulting”, Nodibinājums „Baltic Institute of Social Science” un SIA „PricewaterhouseCoopers”. Iepirkuma komisija veic iesniegto dokumentu izvērtēšanu. Turpmākajās sēdēs pētījuma veicējs prezentēs savu skatījumu par pētījuma gaitu. Nākamajā padomes sēdē jau būs zināms par pētījuma gaitas sākumu un virzību.

Nolemj: pieņemt informāciju zināšanai.

5. jautājums Dažādi

B.Bicāne – aicina sēdes translēt internetā, jo ne visiem cilvēkiem no reģioniem ir iespēja atbraukt.

E.Celmiņa – Labklājības ministrijai šādas ierīces nav. Ja Invalīdu un viņu draugu apvienībai Apeirons tāda ir, mēs labprāt to izmantosim.

J.Reirs – izskatīsim iespējas nodrošināt sēžu translāciju.

Nolemj: pieņemt informāciju zināšanai.

Pielikumā:

- 1) Latvijas paralimpiskās komitejas prezentācija;
- 2) Izglītības un zinātnes ministrijas prezentācija par *Atbalstu pielāgotajam sportam*;
- 3) Ceļus satiksmes drošības direkcijas prezentācija par *Veselības pārbaudēm transportlīdzekļu vadītājiem ar invaliditāti un eksāmenu kārtošanu*.

Sēdi slēdz: plkst. 15.00

Invalīdu lietu nacionālās padomes
priekšsēdētājs,
labklājības ministrs

J. Reirs